

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка  
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи  
Кафедра психології освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри психології освіти

\_\_\_\_\_ Т.В. Дуткевич

\_\_\_\_\_ 2023 р.

## **РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПСИХОЛОГІЯ**

підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти  
галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка

ОПП Середня освіта (Музичне мистецтво)

спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

кваліфікація Бакалавр середньої освіти (Музичне мистецтво)

Вчитель музичного мистецтва закладу загальної середньої освіти

мова навчання українська

2023-2024 навчальний рік

Розробник програми: Н.М. Дідик, доцент кафедри психології освіти, кандидат психологічних наук

Ухвалено на засіданні кафедри психології освіти

Протокол № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_ 20 \_\_\_\_ року

ПОГОДЖЕНО

Керівник

групи забезпечення освітньої програми \_\_\_\_\_

### **Зміст робочої програми навчальної дисципліни**

1. **Мета вивчення навчальної дисципліни** – надати здобувачам вищої освіти систематизовані знання із психології, вивчити основні теоретико-методологічні засади загальної, вікової, соціальної та педагогічної психології, що необхідні для базової професійної підготовки майбутніх педагогів системи середньої освіти ОПП Середня освіта (Музичне мистецтво) щодо вирішення психологічних проблем освітнього процесу сучасної української школи.

#### **2. Обсяг дисципліни**

##### **Денна форма**

**спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

| <b>Найменування показників</b>     | <b>Характеристика навчальної дисципліни</b> |
|------------------------------------|---------------------------------------------|
|                                    | <b>денна форма навчання</b>                 |
| Рік навчання                       | 1-й                                         |
| Семестр вивчення                   | 1-й                                         |
| Кількість кредитів ЄКТС            | 5                                           |
| Загальний обсяг годин              | 150                                         |
| Кількість годин навчальних занять  | 74                                          |
| Лекційні заняття                   | 32                                          |
| Практичні заняття                  | 42                                          |
| Семінарські заняття                | -                                           |
| Лабораторні заняття                | -                                           |
| Самостійна та індивідуальна робота | 76                                          |
| Форма підсумкового контролю        | екзамен                                     |

##### **Заочна форма**

**спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

**предметна спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

**(на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»)**

| Найменування показників            | Характеристика навчальної дисципліни |
|------------------------------------|--------------------------------------|
|                                    | заочна форма навчання                |
| Рік навчання                       | 1-й                                  |
| Семестр вивчення                   | 1-й                                  |
| Кількість кредитів ЄКТС            | 3                                    |
| Загальний обсяг годин              | 90                                   |
| Кількість годин навчальних занять  | 12                                   |
| Лекційні заняття                   | 8                                    |
| Практичні заняття                  | 4                                    |
| Семінарські заняття                | -                                    |
| Лабораторні заняття                | -                                    |
| Самостійна та індивідуальна робота | 78                                   |
| Форма підсумкового контролю        | екзамен                              |

3. **Статус дисципліни:** обов'язковий освітній компонент, освітній компонент професійної підготовки.

4. **Передумови для вивчення дисципліни:** освітній компонент вивчається у I семестрі.

**5. Спеціальні компетентності навчання:**

СК 01 Здатність орієнтуватися у специфіці професійної діяльності, оперувати категоріально-поняттєвим апаратом психології та педагогіки, визначати і враховувати в освітньому процесі вікові, індивідуальні особливості та потреби учнів. Володіння знаннями з теорії та практики музичного навчання та виховання учнів закладів загальної середньої освіти; здатність застосовувати у практичній діяльності сучасні методики та педагогічні технології для забезпечення якості освітнього процесу. Здатність до наукового пошуку ефективних шляхів вирішення різного виду фахових проблем, вміння застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження у професійній музично-педагогічній діяльності.

СК 07 Здатність відчувати й демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до музичних творів, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення й художньо-педагогічне тлумачення змісту і смислу творів музичного мистецтва.

СК 08 Володіння знаннями з методики музичного навчання та виховання учнів закладів загальної середньої освіти; здатність застосовувати у практичній діяльності сучасні педагогічні технології та інтерактивні методики для забезпечення якості освітнього процесу. Володіння знаннями програм Нової української школи з умінням їх практичного втілення в освітній процес.

СК 19 Здатність застосовувати сучасні методи й навчальні технології в закладах загальної середньої освіти: орієнтуватися у психолого-педагогічних засадах художньо-естетичного розвитку учнів засобами музичного мистецтва, застосовувати вербальний коментар щодо виконання та розуміння музичних творів у лаконічній та доступній формі, здійснювати різні види виконавської діяльності; акомпанувати та імпровізувати, читати ноти з аркуша, транспонувати музичні твори.

## **6. Програмні результати навчання:**

ПРН 13 Знати сучасні тенденції розвитку вітчизняної вокальної педагогіки; історичні, соціально-культурні, поліетнічні та етнологічні засади та закономірності розвитку вітчизняної школи співу; вокальні стилі вітчизняних виконавських традицій; національні ознаки української манери вокального виконавства; володіти прийомами та методами розвитку співацького голосу, знаннями щодо вікових та психологічних особливості розвитку співацьких голосів учнів різного віку; *володіти сучасними науковими досягненнями у галузі* вокальної педагогіки, фізіології, анатомії, фоніатрії, фонопедії, акустики, *психології*.

ПРН 17 Застосовувати методи ідентифікації, діагностування, корекції особистісного й музично-виконавського (художнього) розвитку учнів, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення музично обдарованих учнів.

## **7. Засоби діагностики результатів навчання – екзамен**

## **8. Програма навчальної дисципліни**

**Денна форма навчання**

**спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин |              |
|-------------------------------|-----------------|--------------|
|                               | разом           | у тому числі |

|                                                             |            | лекц<br>ійні<br>заня<br>ття | прак<br>тичні<br>занят<br>тя | семі<br>нарс<br>ькі<br>заня<br>ття | лабо<br>рато<br>рні<br>заня<br>ття | само<br>стій<br>на<br>робот<br>а | індив<br>ідуал<br>ьна<br>робот<br>а |
|-------------------------------------------------------------|------------|-----------------------------|------------------------------|------------------------------------|------------------------------------|----------------------------------|-------------------------------------|
| <b>Змістовий модуль 1.</b>                                  |            |                             |                              |                                    |                                    |                                  |                                     |
| Тема 1. Предмет, завдання, методи психології                | 9          | 2                           | 2                            | -                                  | -                                  | 5                                | -                                   |
| Тема 2. Увага. Відчуття і сприймання                        | 8          | 2                           | 2                            | -                                  | -                                  | 4                                | -                                   |
| Тема 3. Пам'ять. Мислення. Уява                             | 8          | 2                           | 2                            | -                                  | -                                  | 4                                | -                                   |
| Тема 4. Почуття та емоції                                   | 8          | 2                           | 2                            | -                                  | -                                  | 4                                | -                                   |
| Тема 5. Діяльність                                          | 8          | 2                           | 2                            | -                                  | -                                  | 4                                | -                                   |
| Тема 6. Психологія особистості                              | 9          | 2                           | 2                            | -                                  | -                                  | 5                                | -                                   |
| Тема 7. Темперамент і характер                              | 9          | 2                           | 2                            | -                                  | -                                  | 5                                | -                                   |
| Тема 8. Психологія спілкування та міжособистісних стосунків | 11         | 2                           | 4                            | -                                  | -                                  | 5                                | -                                   |
| Тема 9. Психологія дошкільного дитинства                    | 9          | 2                           | 2                            | -                                  | -                                  | 5                                | -                                   |
| Тема 10. Психологія молодшого шкільного віку                | 11         | 2                           | 4                            | -                                  | -                                  | 5                                | -                                   |
| Тема 11. Психологія підліткового віку                       | 11         | 2                           | 4                            | -                                  | -                                  | 5                                | -                                   |
| Тема 12. Психологія юнацького віку                          | 11         | 2                           | 4                            | -                                  | -                                  | 5                                | -                                   |
| Тема 13. Психологія учбової діяльності                      | 11         | 2                           | 4                            |                                    |                                    | 5                                | -                                   |
| Тема 14. Психологія навчання                                | 9          | 2                           | 2                            | -                                  | -                                  | 5                                | -                                   |
| Тема 15. Психологія виховання                               | 9          | 2                           | 2                            | -                                  | -                                  | 5                                | -                                   |
| Тема 16. Психологія вчителя                                 | 9          | 2                           | 2                            | -                                  | -                                  | 5                                | -                                   |
| <b>Разом годин</b>                                          | <b>150</b> | <b>32</b>                   | <b>42</b>                    | <b>-</b>                           | <b>-</b>                           | <b>76</b>                        | <b>-</b>                            |

**Заочна форма**

**спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

**предметна спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

| Назви змістових модулів і тем                               | Кількість годин |                  |                   |                     |                     |                   |                      |
|-------------------------------------------------------------|-----------------|------------------|-------------------|---------------------|---------------------|-------------------|----------------------|
|                                                             | разом           | у тому числі     |                   |                     |                     |                   |                      |
|                                                             |                 | лекційні заняття | практичні заняття | семінарські заняття | лабораторні заняття | самостійна робота | індивідуальна робота |
| Змістовий модуль 1.                                         |                 |                  |                   |                     |                     |                   |                      |
| Тема 1. Предмет, завдання, методи психології                | 7               | 1                | 1                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 2. Увага. Відчуття і сприймання                        | 7               | 1                | 1                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 3. Пам’ять. Мислення. Уява                             | 4               | -                | -                 | -                   | -                   | 4                 | -                    |
| Тема 4. Почуття та емоції                                   | 6               | 1                | -                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 5. Діяльність                                          | 4               | -                | -                 | -                   | -                   | 4                 | -                    |
| Тема 6. Психологія особистості                              | 6               | 1                | -                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 7. Темперамент і характер                              | 6               | 1                | -                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 8. Психологія спілкування та міжособистісних стосунків | 5               | -                | -                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 9. Психологія дошкільного дитинства                    | 5               | -                | -                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 10. Психологія молодшого шкільного віку                | 7               | 1                | 1                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 11. Психологія підліткового віку                       | 6               | 1                | -                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 12. Психологія юнацького віку                          | 5               | -                | -                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 13. Психологія учбової діяльності                      | 6               | -                | 1                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 14. Психологія навчання                                | 6               | 1                | -                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 15. Психологія виховання                               | 5               | -                | -                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Тема 16. Психологія вчителя                                 | 5               | -                | -                 | -                   | -                   | 5                 | -                    |
| Разом годин                                                 | 90              | 8                | 4                 | -                   | -                   | 78                | -                    |

## 9. Форми поточного та підсумкового контролю : екзамен.

## 10.Критерії оцінювання результатів навчання

| Поточний і модульний контроль (60 балів) |                      |          | Екзамен | Сума |
|------------------------------------------|----------------------|----------|---------|------|
| Змістовий модуль 1<br>(60 балів)         |                      |          | 40      | 100  |
| Поточний контроль                        | Самостійна<br>робота | МКР      |         |      |
| 20 балів                                 | 10 балів             | 30 балів |         |      |

### Поточний контроль

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами роботи на практичних заняттях складає 20 балів (за умови виконання всіх різновидів роботи, які передбачені планами практичних занять).

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12. Оцінювання на навчальних заняттях переводяться у 20-бальну систему у наступному порядку:  $(\text{Сер. бал.} \times 0,05 + 0,4) \times 20$

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з

непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

### Критерії оцінювання відповідей студентів під час практичних занять

| Рівні навчальних досягнень | Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою) | Критерії оцінювання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------|---------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Початковий (понятійний)    | 1                                     | Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, психологічних фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.                                                                                                                                                                         |
|                            | 2                                     | Студент не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.                                                                                                        |
|                            | 3                                     | Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.                                                                                                                  |
| Середній (репродуктивний)  | 4                                     | Студент володіє початковими знаннями, здатний виконати вправи і завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.                                                                                                                                                    |
|                            | 5                                     | Студент розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.                                                    |
|                            | 6                                     | Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати психологічні явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами. |

|                                        |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Достатній (алгоритмічності дій)</b> | 7  | Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми.                                                                                                                                                                                              |
|                                        | 8  | Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                        | 9  | Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить психологічні поняття, категорії; формулює правила; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.                                                                                                                                                            |
| <b>Високий (творчो-професійний)</b>    | 10 | Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості психологічних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки психологічної науки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні психологічні явища, процеси.                                                                                                                 |
|                                        | 11 | Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні психологічні явища, процеси. |
|                                        | 12 | Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та                                                                                                                             |

|  |  |                                                                                                                                                                                   |
|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  | творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. |
|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### **Самостійна робота (10 балів)**

Самостійна робота оцінюється за наслідками вибіркової перевірки рівня засвоєння всіх питань, винесених на самостійну роботу.

За самостійну роботу студент може отримати до 10 балів. При отриманні менше 6 балів самостійна робота вважається не виконаною і студент отримує можливість її перескладати.

### **Критерії оцінювання відповідей студентів**

#### **на питання самостійної роботи**

| <b>Критерії</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>Бали</b> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- свідоме, глибоке і повне засвоєння і розуміння програмного матеріалу;</li> <li>- виклад матеріалу логічний, послідовний, лаконічний, аргументований;</li> <li>- уміння аналізувати відповідні положення, поняття, твердження;</li> <li>- самостійне, творче застосування знань.</li> </ul> | 10 балів    |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- свідоме, з незначними помилками і прогалинами засвоєння програмного матеріалу;</li> <li>- деякі порушення логіки та послідовності відповіді;</li> <li>- самостійне репродуктивне застосування знань.</li> </ul>                                                                            | 8-9 балів   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- механічне засвоєння програмного матеріалу з великими прогалинами;</li> <li>- порушення логіки та недостатня самостійність мислення.</li> <li>- репродуктивне застосування знань за вказівками викладача.</li> </ul>                                                                        | 6-7 балів   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- фрагментарне засвоєння матеріалу з великими прогалинами;</li> <li>- відсутність самостійності, неспроможність виправити помилки при зауваженні чи додаткових запитаннях.</li> </ul>                                                                                                        | До 6 балів  |

**Модульна контрольна робота (30 балів).** За модульну контрольну роботу студент може отримати до 30 балів. При отриманні менше 18 балів модульна контрольна робота вважається не виконаною і студент отримує можливість її перескладати.

### **Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти**

| Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни | Оцінка за шкалою ECTS | Пояснення                                                                       | Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %) | Екзаменаційна оцінка за національною шкалою | Національна залікова оцінка |
|-------------------------------------------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|---------------------------------------------|-----------------------------|
| 90-100                                    | A                     | Відмінно<br>(відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)             | 10                                                     | відмінно                                    | зараховано                  |
| 82-89                                     | B                     | Дуже добре<br>(вище середнього рівня з кількома помилками)                      | 25                                                     | добре                                       |                             |
| 75-81                                     | C                     | Добре<br><br>(в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок) | 30                                                     |                                             |                             |
| 67-74                                     | D                     | Задовільно<br><br>(непогано, але зі значною кількістю недоліків)                | 25                                                     | задовільно                                  |                             |
| 60-66                                     | E                     | Достатньо<br><br>(виконання задовольняє мінімальним критеріям)                  | 10                                                     |                                             |                             |

|       |    |                                                            |  |              |               |
|-------|----|------------------------------------------------------------|--|--------------|---------------|
| 35-59 | FX | Незадовільно<br>(з можливістю<br>повторного<br>складання)  |  | незадовільно | не зараховано |
| 1-34  | F  | Незадовільно<br>(з<br>обов'язковим<br>повторним<br>курсом) |  |              |               |

**11.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).**

Доступ до інтернету, до сайту університетської бібліотеки і кафедри, до системи MOODLE.

**12.Рекомендована література**

**Основна**

1. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 112 с.
2. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. пос. для студ. ВНЗ. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 392 с.
3. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія: навч. пос. для студ. ВНЗ. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 128 с.
4. Москалець В.П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 564 с.
5. Поліщук В.М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення): навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
6. Савчин М.В. Вікова психологія: навчальний посібник. 5-те вид. Київ : Академія, 2021. 376 с.
7. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О.П., Пасєка О. В. Вікова психологія. Київ : Центр навчальної літератури 2020. 384 с.

**Допоміжна**

1. Вікова та педагогічна психологія: підручник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ : Каравела, 2012. 400 с.
2. Дуткевич Т. В. Дошкільна психологія: навч. пос. для студ. ВНЗ. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 392 с.

3. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д.Г., 2015. 432 с.
4. Дуткевич Т.В. Соціальна психологія (теоретичний курс): навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ Друк-Сервіс, 2012. 132 с.
5. Дуткевич Т.В. Вікова і педагогічна психологія (курс лекцій і практикум): навчальний посібник. Кам'янець- Подільський : Медобори, 2012. 228 с.
6. Карпенко Є. Вікова та педагогічна психологія : Актуальні студії сучасних українських учених : навч. посібник. Дрогобич : Посвіт, 2014. 152 с.
7. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
8. Педагогічна психологія: Підручник / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Н.В. Ладогубець, Т.В. Ільїна. Київ : Кондор. Видавництво, 2015. 420 с.
9. Токарева Н. М. Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник. Київ, 2017. 548 с.
10. Савчин М., Василенко Л. Вікова психологія. Академія, 2017. 344 с.
11. Сергєєнкова О., Столярчук О., Коханова О., Пасєка О. Педагогічна психологія. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 168 с.
12. Сидоренко О. Б. Практикум з вікової та педагогічної психології : навч. посібник для студентів. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 262 с.
13. Токарева Н.М. Основи педагогічної психології: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2013. 223 с.

### **13.Рекомендовані джерела інформації:**

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Текст лекцій.
- Плани практичних занять.
- Засоби діагностики якості вищої освіти: завдання модульних контрольних робіт; ситуаційні завдання;
- Корисні ресурси Інтернету:

|                                                             |                                 |
|-------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <a href="http://www.nbuv.gov.ua">http://www.nbuv.gov.ua</a> | Бібліотека ім. В.І.Вернадського |
|-------------------------------------------------------------|---------------------------------|

|                                                                                       |                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| <a href="http://www.mon.gov.ua">http://www.mon.gov.ua</a>                             | Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України                    |
| <a href="http://lib.meta.ua">http://lib.meta.ua</a>                                   | Електронна бібліотека                                                 |
| <a href="http://www.lib.ua-ru.net">http://www.lib.ua-ru.net</a>                       | Студентська електронна бібліотека                                     |
| <a href="http://library.kpnu.edu.ua/">http://library.kpnu.edu.ua/</a>                 | Бібліотека К-ПНУ імені Івана Огієнка                                  |
| <a href="http://kaf-psykholohii.kpnu.edu.ua/">http://kaf-psykholohii.kpnu.edu.ua/</a> | Сайт кафедри психології освіти університету К-ПНУ імені Івана Огієнка |
| <a href="https://moodle.kpnu.edu.ua">https://moodle.kpnu.edu.ua</a>                   | Система Moodle університету К-ПНУ імені Івана Огієнка                 |
| <a href="http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/">elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/</a>        | Репозитарій університету К-ПНУ імені Івана Огієнка                    |